

Стислий звіт про науково-організаційну діяльність
Донецького наукового центру НАН і МОН України
у 2016-2017 роках

Донецьким науковим центром в 2016 році було проведено 6 засідань Ради, а також зустріч керівництва ДНЦ НАН і МОН України з представниками штабу антитерористичної операції, на якому розглядалися питання участі науковців Донеччини в розробці проектів Укроборонпрому за напрямом підвищення обороноздатності нашої держави.

На початку лютого 2016 року відбулося засідання Ради Центру, в якому прийняли участь віце-президент Національної академії наук України Пирожков С.І., заступник міністра освіти і науки України Стріха М.В., голова Донецької обласної військово-цивільної адміністрації Жебрівський П.І. та ін. Були розглянуті завдання, що стають перед Донецьким науковим центром НАН і МОН України щодо вирішення проблем регіону, запропоновані способи модернізації економіки Донбасу. На засіданні був затверджений новий склад Ради і пріоритетні напрями роботи ДНЦ НАН і МОН України на 2016–2020 роки.

В напрямі роботи з внутрішньо переміщеними особами (ВПО) реалізовано грантовий проект за фінансуванням ЄС, направлений на відновлення матеріально-технічної бази Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля, що був переміщений з міста Луганськ до міста Северодонецьк, а також одного із гуртожитків цього вишу на загальну суму 530 тис. євро.

Вченими Донеччини була дана оцінка і надані пропозиції для удосконалення структурної динаміки економіки промислових регіонів Сходу України. Також підготовлені пропозиції щодо економіко-правових заходів з підтримки територіальних громад, що приймають ВПО, проведено експертне оцінювання проекту оновленої Стратегії розвитку Луганської області на період до 2020 року, підготовлено Проект Закону України «Про спеціальний режим здійснення господарської та інвестиційної діяльності в окремих районах Донецької і Луганської областей», здійснено оцінку втрат України від окупації Донбасу (по Луганській області) задля підготовки Щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України "Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2016 році", розроблено Стратегію розвитку Білокуракинської об'єднаної територіальної громади (Луганська область) на період до 2020 року з урахуванням потреб ВПО.

Як і в довоєнні роки пріоритетним напрямом наукових досліджень Центру залишається підвищення безпеки ведення гірничих робіт. Вченими Донеччини були розроблені рекомендації по оцінці параметрів метановиділення в очисній вибій в зонах геологічних порушень (за рахунок десорбційних і фільтраційних процесів) і прогнозу викиднебезпечності за сорбційними параметрами вугілля і передані для використання в ПАТ «ШУ «Покровське».

19 травня 2016 року в приміщенні Донбаської державної машинобудівної академії відбулося урочисте розширене засідання Ради Донецького наукового центру НАН і МОН України, присвячене Дню науки, що проводилося в рамках X Всеукраїнського фестивалю науки.

З національним докладом «Політика інтеграції українського суспільства в контексті викликів та загроз подій на Донбасі» виступила академік-секретар Відділення економіки НАН України, директор Інституту демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи, академік Національної академії наук України Елла Марленівна Лібанова.

Традиційно велика робота Центру проводилася за напрямом «Охорона навколишнього середовища», яка зосереджувалась на вирішенні екологічних проблем та охорони довкілля.

Одним з масштабних заходів Центру стало проведення 24 травня 2016 року круглого столу "Проблеми забезпечення міста Маріуполя якісною водою і можливі шляхи їх розв'язання", що відбувся у Приазовському державному технічному університеті за участі заступника міністра освіти М.В. Стріхи, науковців Донеччини, представників центральної, регіональної та місцевої влади, бізнесових структур, громадськості.

На виконання постанови Президії НАН України від 07.07.2016 р. №137 «Про Наукову раду НАН України з проблем навколишнього середовища і сталого розвитку» був оновлений

персональний склад Донецької секції ради з проблем навколишнього середовища і сталого розвитку, до якого увійшли науковці Донецької і Луганської областей. До роботи в цьому напрямі слід зазначити участь Луганської науково-координаційної ради ДНЦ НАН і МОН України в організації та проведенні семінару "Енергозбереження та сталий розвиток" за участю представників малого підприємництва з метою презентації концепції сталого розвитку та можливостей ведення бізнесу з позиції сталого розвитку та інші заходи.

В цьому ж напрямі співробітниками Центру було здійснено виконання робіт за 9 госпдоговорами на замовлення промислових підприємств Донеччини на загальну суму 108 тис. грн. Були визначені розрахунковим методом фонові концентрації забруднюючих речовин в районі розташування (впливу) підприємств, серед яких шахти «Алмазна», «Добропольська», «Белицька» м.Добропілля, Добропільська центральна збагачувальна фабрика, Курахівська міська рада, мале приватне підприємство та полігон твердих побутових відходів в місті Курахове, кар'єр «Південно-Східний» ПАТ «Часовоярський вогнеупорний комбінат» та котельня спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату №8 в м. Часов Яр, ПАТ «Глини Донбасу» Донецької області, Добропольського району, с. Дорожне, станція Мерцалово, ТОВ «Донбаснафтопродукт» в м. Слов'янськ, ТОВ «Донбас-ВДМ», м. Покровськ та ін.

У звітному році науковцями Центру виконаний другий етап науково-дослідної роботи «Збалансований розвиток економічних та екологічних систем промислового регіону на основі сумісної еволюції (на прикладі Донецької області)» – «Дослідження теоретико-методологічних аспектів збалансованого розвитку економічних та екологічних систем». В результаті досліджень цього року були розроблені та запропоновані методологічні основи моделювання еколого-економічної рівноваги у територіальних утвореннях, що самоорганізуються. Встановлено, що в територіальних системах виникають суперечності, які необхідно враховувати при прийнятті рішень, які поєднують інтереси підсистем суспільства.

12 жовтня 2016 року в приміщенні Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля відбулося засідання Ради Центру «Сучасні проблеми та перспективи розвитку науково-технічного потенціалу Луганської області», на якому було сформовано і затверджено оновлений склад Луганської обласної науково-координаційної ради Донецького наукового центру НАН і МОН України. На засіданні були обговорені нагальні питання роботи науковців Луганської області та розвитку наукового потенціалу Луганщини.

16 грудня 2016 року було проведено спільне засідання Ради ДНЦ НАН і МОН України і Ради ректорів вищих навчальних закладів Донецької та Луганської областей в місті Краматорськ. У руслі виконання Оперативних заходів НАН України з наукового забезпечення реалізації пріоритетів економічного розвитку держави в розділі «Соціально-економічний розвиток регіонів та місцевих громад України» для налагодження тісної співпраці між ДНЦ НАН і МОН України та Донецькою обласною держадміністрацією на цьому засіданні був підписаний договір про співпрацю. Також були розглянуті питання роботи Державного фонду регіонального розвитку з реалізації інвестиційно-інноваційних проектів в Донецькій області, можливості міжнародної наукової та освітньої співпраці, особливості проведення зовнішнього незалежного оцінювання у вступній кампанії 2017 р.

Інститут фізики гірничих процесів НАН України та Державний вищий навчальний заклад «Національний гірничий університет» Міністерства освіти і науки України в серпні звітного року уклали Договір про співпрацю в галузях наукових досліджень, навчальної та виховної роботи і науково-методичного забезпечення навчального процесу, що поряд із вищезгаданим заходом демонструє активну роботу Центру в напрямі поглиблення зв'язків академічної науки з вищою освітою.

На виконання постанови Президії НАН України від 14.09.2016 р. №180 Донецький науковий центр НАН і МОН України привів свій статут у відповідність до Основних принципів організації та діяльності наукової установи Національної академії наук України і передав його на затвердження Президії НАН України.

Отже, маємо констатувати той факт, що в надскладних умовах ДНЦ НАН і МОН України повністю відновив свою дієздатність, працює на повну потужність, організовує необхідні заходи для виконання статутних обов'язків.